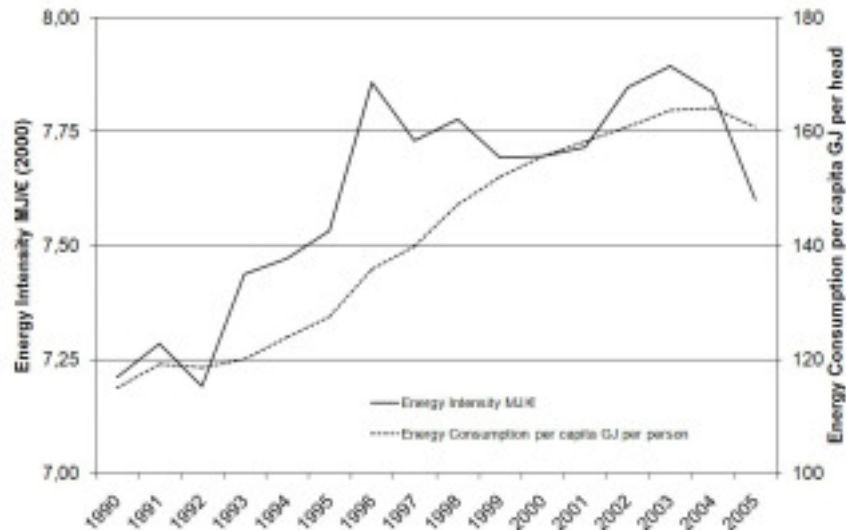

Energia i desenvolupament a Catalunya: un model de creixement inadequat

04/2010 - **Economia.**

Els propers anys, Catalunya patirà un increment en els preus de l'energia, el que suposarà un cop econòmic dur, doncs té una taxa de dependència energètica del 98%. El treball dirigit per Jesús Ramos, de la Universitat Autònoma de Barcelona, analitza els sectors energètics en els quals inverteix Catalunya i quina és la seva eficiència. Les conclusions extreïtes assenyalen que la reducció del consum energètic és inviable en el marc polític i que el model de desenvolupament català és poc eficient; a més, les virtuts que suposa actualment la immigració deixarien de ser una solució a termini mitjà si no es canvia radicalment el model de creixement.

La intensitat energètica a Catalunya augmenta amb el temps, és a dir, estem sent menys eficients en l'ús de l'energia ja que es requereix més energia per produir un euro de valor afegit. A això se suma un augment en el consum d'energia per càpita.

En aquest article es fa una anàlisi de com Catalunya ha estat usant l'energia en el període 1990-2005. Conèixer l'ús que una economia fa de l'energia és rellevant no només des del punt de vista mediambiental (a causa de les emissions de gasos d'efecte hivernacle associats), sinó també des del punt de vista estrictament econòmic (a causa dels creixents costos de l'energia). Això és particularment rellevant per a Catalunya, ja que té una taxa de dependència energètica del 98% (si es té en compte que el combustible per a les centrals nuclears també s'importa). Aquesta dependència, juntament amb la creixent escassetat relativa de les fonts d'energia (principalment petroli) a causa del què es coneix com el zenit del petroli (que ha arribat al màxim possible en l'extracció de petroli), incrementarà els preus de l'energia en el futur proper, copejant més a les economies com Catalunya, que depenen fortament de les importacions per al seu consum d'energia.

En aquest context, és important saber en quins sectors utilitza Catalunya l'energia i quina és l'eficiència del seu ús, és a dir, quant valor afegit es genera amb el seu ús. Això és el que explora aquest article per al període de temps determinat i per a diferents sectors econòmics.

El primer resultat observat és l'alta correlació entre el creixement del PIB i el consum d'energia. Aquesta és una dolenta notícia des del punt de vista mediambiental, ja que implica que una reducció del consum energètic suposarà una disminució en el PIB, cosa que cap polític donarà suport. L'alternativa seria un canvi en l'estructura econòmica, allunyant-nos de la nostra dependència en el sector del transport (on les emissions estan augmentant més ràpid que el terme mitjà).

Un segon resultat mostra millor una de les debilitats del model de desenvolupament a Catalunya. En lloc de reduir l'energia necessària per a produir un euro de valor afegit (el que es coneix com intensitat energètica), Catalunya necessita més energia per produir el mateix. I això va acompanyat d'un augment en el consum d'energia per càpita, com es pot observar a la figura.

Un tercer resultat important és que, gràcies a l'entrada massiva d'immigrants en edat de treballar, Catalunya s'ha escapat d'una necessària reestructuració de l'economia. És a dir, la població local s'està envellint. Per a això seria necessari que l'actual menor força de treball incrementi la seva productivitat, per cobrir la població depenent. Aquest problema es va evitar gràcies a la immigració, ja que la majoria dels immigrants es troben encara en edat de treballar. No obstant això, es planteja un problema per al futur pròxim. Quan els nous immigrants es facin grans, o portin a les seves famílies, Catalunya haurà d'augmentar la seva productivitat. Això ens duu al tercer resultat important.

El quart resultat és el vincle entre augment de la productivitat i el consum d'energia en el treball. Es pot veure en les nostres dades que l'estancament de la productivitat econòmica del treball (en euros per hora de treball) es deu a l'estancament en el consum d'energia per hora de treball.

Combinant aquests resultats, trobem que la situació és difícil per a països com Catalunya, que són molt depenents de les fonts d'energia de l'estranger, que tenen una població que envelleix cada vegada més i una alta dependència del sector del transport. Per tant, "fer més del mateix" no hauria de ser una opció, i hem de pensar amb deteniment com canviar el model de desenvolupament, o ens haurem d'enfrontar a un futur terrible.

Jesús Ramos Martín

Departament d'Economia i d'Història Econòmica

Institut de Ciència i Tecnologia Ambientals

"Catalonia's energy metabolism: using the MuSIASEM approach at different scales". Ramos-Martín, J., Cañellas-Boltà, S., Giampietro, M., Gamboa, G. (2009): Energy Policy, Vol. 37 (11): 4658-4671.